C/2024/1761

2024.3.22.

P9_TA(2023)0321

# A Belarusszal fennálló kapcsolatok

**Az Európai Parlament 2023. szeptember 13-i állásfoglalása a Belarusszal fennálló kapcsolatokról (2023/2041(INI))**

(C/2024/1761)

*Az Európai Parlament*,

— tekintettel a Belaruszról szóló korábbi állásfoglalásaira,

— tekintettel a Tanács Belaruszról szóló, 2020. október 12-i, október 21-i és 2021. október 22-i következtetéseire,

— tekintettel a keleti partnerség 2021. december 15-i csúcstalálkozóján, Brüsszelben elfogadott együttes nyilatkozatra,

— tekintettel a G7 csoport külügyminisztereinek Belaruszról szóló, 2022. november 4-i nyilatkozatára,

— tekintettel Josep Borrell főképviselőnek Alesz Bjaljacki és más emberijog-védők elítéléséről szóló, 2023. március 3-i nyilatkozatára, valamint Josep Borrell főképviselőnek a belaruszi ellenzéki vezetők és újságírók elleni eljárásairól szóló, 2023. január 17-i nyilatkozatára,

— tekintettel Anaïs Marinnak, az ENSZ belarusz emberi jogi helyzettel foglalkozó különleges előadójának az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa számára készített, 2022. május 4-i és 2022. július 20-i jelentéseire, az ENSZ szakértőinek a Belaruszban bebörtönzött Nobel-békedíjas Alesz Bjaljacki és más jogvédők azonnali szabadon bocsátására irányuló, 2022. október 10-i felhívására, valamint Ravina Shamdasaninak, az ENSZ emberi jogi szóvivőjének a belarusz emberijog-védők elítéléséről szóló, 2023. március 3-i megjegyzésére,

— tekintettel Belarusznak a Szovjetuniótól való függetlenségének 1991. augusztus 25-i nyilatkozatára,

— tekintettel a Belorusz Szovjet Szocialista Köztársaság 1990. július 27-i, az állami szuverenitásról szóló nyilatkozatára,

— tekintettel a Belarusz Legfelsőbb Tanács által 1991. december 10-én ratifikált belavezsai megállapodásra, amely kimondta a Szovjetunió megszűnését,

— tekintettel a Belarusz Köztársaság 1994. március 15-én elfogadott alkotmányára,

— tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára, az Egyesült Nemzetek Alapokmányára, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára, a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok elleni egyezményre, valamint az összes olyan emberi jogi egyezményre, amelynek Belarusz részes fele,

— tekintettel az 1993. június 25-i Bécsi Nyilatkozatra és Cselekvési Programra,

— tekintettel az atomsorompó-szerződésre,

— tekintettel a biztonsági garanciákról szóló Budapesti Memorandumra,

— tekintettel a Human Rights Watch 2022. évi, Belaruszról szóló jelentésére,

— tekintettel az ENSZ nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezményére,

— tekintettel Európa Tanács az Emberkereskedelem Elleni Küzdelem Szakértői Csoportjának 2022. június 28-i második értékelő jelentésére az Európa Tanács emberkereskedelem elleni fellépésről szóló egyezményének Belarusz általi végrehajtásáról,

— tekintettel az ENSZ emberi jogi főbiztosának a belarusz emberi jogi helyzet 2020. évi elnökválasztás előtti és utáni alakulásáról szóló, 2022. március 4-i és 2023. február 3-i jelentésére,

— tekintettel az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) moszkvai mechanizmusának 2023. május 11-i, az EBESZ humán dimenzióját Belaruszban 2020. november 5. óta fenyegető súlyos veszélyről szóló jelentésére,

— tekintettel a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet „Event involving Ryanair flight FR4978 in Belarus airspace on 23 May 2021" [A Ryanair 2021. május 23-i FR4978 számú járatát érintő esemény a belarusz légtérben] című 2022. júliusi tényfeltáró missziójának vizsgálati jelentésére,

— tekintettel az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének 2023. április 27-i 2495 (2023) számú, „Deportations and forcible transfers of Ukrainian children and other civilians to the Russian Federation or to temporarily occupied Ukrainian territories: create conditions for their safe return, stop these crimes and punish the perpetrators" [Ukrán gyermekek és más polgári személyek Oroszországi Föderációba vagy ideiglenesen megszállt ukrán területekre történő kitoloncolása és erőszakos átszállítása: a biztonságos visszatéréshez szükséges feltételek megteremtése, e bűncselekmények beszüntetése és az elkövetők megbüntetése],

— tekintettel a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) 2023. március 20-i GB.347/INS/14(Rev.1) sz. határozatára és az Irányító Testület által az ILO alapokmányának 33. cikke alapján Belaruszra vonatkozóan ajánlott intézkedésekről szóló, 2023. június 12-i állásfoglalására,

— tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,

— tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére (A9-0258/2023),

A. mivel a 2020. augusztus 9-i csalárd elnökválasztás után három évvel Aljakszandr Lukasenka illegitim rezsimje súlyosbítja a belarusz nép elleni szisztematikus elnyomását, amely a társadalom minden szegmensére kiterjed, beleértve a kiszolgáltatott és marginalizált személyeket is; mivel a bíróságok politikai indíttatású vádak alapján több mint 3 000 személyt ítéltek különböző büntetésekre, és több mint 1 500 személyt tartanak fogva politikai okokból, miközben további ezreket kínoznak meg azért, hogy ne ismerjék el, hogy ebben a helyzetben vannak, és ezrek élnek a megfélemlítés, a fenyegetések, az esetleges letartóztatás és koholt vádak miatti folyamatos nyomás alatt; mivel a Lukasenka-rezsim több száz politikai ítéletet hozott büntetőjogi vádak alapján, többek között csaknem 100 belarusz ügyvédet fosztott meg engedélyétől, több száz médiaorgánumot zárt be és több mint 1 000 nem kormányzati szervezetet törölt a nyilvántartásból; mivel számos médiavállalkozó és újságíró kényszerült arra, hogy elmeneküljön Belaruszból, és száműzetésben indítsa újra tevékenységét, elsősorban Litvániában és Lengyelországban; mivel több mint 30 újságíró és médiamunkás továbbra is börtönben van hamis vádakkal; mivel négy nagy független szakszervezetet és a Demokratikus Szakszervezetek Belarusz Kongresszusát bezárták, és azok legalább 14 vezetőjét és tagját bebörtönözték; mivel a szabadon bocsátott politikai foglyok szélsőséges megkülönböztetéssel szembesülnek, mivel a rendszer megtiltja számukra a szabad mozgást, valamint meggátolja a munkaerőpiachoz, bankszámláikhoz és egyéb pénzügyi eszközeikhez való hozzáférésüket; mivel a rezsim intézkedései, valamint az orvosi ellátás és a jogi segítségnyújtás megtagadása politikai foglyok, köztük Vitold Asurak, Dzmitri Dudoits, Aljakszandr Vikhor, Mikalai Klimovicz, Dzmitri Szarokin és Alesz Puskin halálához vezetett; mivel csak az elmúlt években mintegy 300 000 belarusz menekült el az országból a hasonló sorstól való félelem miatt;

B. mivel az ENSZ emberi jogi főbiztosának a belarusz helyzetről szóló jelentései a Lukasenka-rezsim által elkövetett elnyomást az emberiesség elleni bűncselekményekhez hasonlították;

C. mivel 2023 májusában és júniusában három év telt el azóta, hogy Szjarhej Cihanovszki és Viktar Babaryka belarusz ellenzéki bloggert politikai indíttatású vádak alapján tartóztatták le, amikor a belarusz elnökségért indultak; mivel Palina Sharenda-Panasiuk politikai fogoly és az európai belarusz polgári kampány aktivistája úgy döntött, hogy lemond belarusz állampolgárságáról, tiltakozva a nehéz börtönkörülmények ellen, és a hivatalos kérelem kitöltését követően pszichiátriai vizsgálaton esett át, tartózkodási helye pedig azóta nem ismert;

D. mivel Belaruszban legalább 1 300 fogyatékossággal élő gyermeket tartanak fogva olyan intézményekben, amelyek problémákkal küzdenek a megfelelő diagnózis, az oktatás vagy a társadalmi visszailleszkedés terén, és nem rendelkeznek nyilvános elszámoltathatósággal és átláthatósággal;

E. mivel a nemzetközi közösség, többek között az EU és tagállamai nem ismerték el a csalárd elnökválasztás eredményét, és nem ismerik el Aljakszandr Lukasenkát Belarusz elnökének; mivel a belarusz hatóságok nem folytattak hatékony nyomozást a békés tüntetőkkel szemben a rendfenntartó erők által 2020 augusztusában, a csalárd elnökválasztást követően alkalmazott kínzásra és egyéb bántalmazásra vonatkozó, széles körben elterjedt állítások alapján;

F. mivel a rezsim felszámolja a politikai pluralizmus utolsó maradványait is az országban, többek között a politikai pártok közelgő, úgynevezett újbóli nyilvántartásba vételével, ami a rendszert támogató pártok kivételével valószínűleg minden párt felszámolásához vezet; mivel a 2022 februárjától hatályos új „alkotmány" új, antidemokratikus intézményeket hoz létre, amelyek csak a rezsim hatalmi pozíciójának biztosítását szolgálják, és megfosztják a parlamentet a politikai folyamatokba való beleszólás utolsó látszólagos lehetőségétől;

G. mivel 2022 januárjában hatályba léptek a belarusz büntető törvénykönyv módosításai, amelyek újra bevezetik a nyilvántartásba nem vett szervezetek tevékenységeiben való részvételért viselt büntetőjogi felelősséget; mivel jelenleg legálisan egyetlen emberi jogi szervezet sem működik az országban; mivel 2022 májusában a büntető törvénykönyv további módosításai léptek hatályba, amelyek révén a hatóságok kiterjesztették a halálbüntetés alkalmazását a terrorcselekmények kísérletére, amely vádat korábban politikai aktivisták tárgyalásai során alkalmaztak; mivel 2022 júliusában Lukasenka törvénybe iktatta, hogy a büntető törvénykönyv 48 cikke alapján lehetséges az érintett személy távollétében nyomozást folytatni és tárgyalást tartani; mivel 2023 januárjában a Lukasenka-rezsim törvényt fogadott el, amely megfosztja állampolgárságuktól a száműzetésben élőket, akiket úgynevezett szélsőségességgel kapcsolatos bűncselekményekkel vádol, és az ezzel kapcsolatos lista jelenleg több mint 2 000 személy nevét tartalmazza;

H. mivel a Lukasenka-rezsim veszélyesen aláássa Belarusz szuverenitását azáltal, hogy Oroszország szatelitállamává teszi, és lehetővé teszi, hogy Belaruszt Oroszország úgynevezett uniós állammá vegye fel, ami rendkívüli mértékben növeli a közvetlen megszállás kockázatát, a belaruszok többségének egyértelmű akarata ellenére; mivel Lukasenka azt javasolta, hogy Belarusz, Oroszország és Kazahsztán kössön államszövetségi egyezményt a nukleáris fegyverek megosztására;

I. mivel a Lukasenka-rezsim tovább rombolja a belaruszok nemzeti identitásának megnyilvánulásait, beleértve a nemzet nyelvét és kultúráját is; mivel önkényes fogva tartások és különösen a kulturális személyiségekkel – köztük az írókkal, művészekkel és zenészekkel, valamint a nyilvánosság előtt belarusz nyelven beszélő emberekkel – szembeni brutális bánásmód, valamint a belarusz nemzeti és történelmi szimbólumok, például a fehér-piros-fehér zászló és a pagónia címer betiltása, valamint a kiadók, magániskolák és belarusz nyelvtanfolyamok bezárása révén agresszív oroszosítási politikát folytat;

J. mivel a Lukasenka-rezsim továbbra is marginalizálja az etnikai, vallási és szexuális kisebbségeket, különösen a litván és a lengyel etnikai közösségeket azáltal, hogy üldözi vezetőiket, például Andrzej Poczobutot, bezárja a litván és lengyel oktatási intézményeket, megszünteti az nemzetiségi nyelvű oktatást és tönkreteszi a lengyel temetőket; mivel a rezsim továbbra is elnyomja a vallási közösségeket és egyéneket, megsértve ezzel a vallás és meggyőződés szabadságához való jogot; mivel számos római katolikus, protestáns, ortodox és görög katolikus papot és lelkészt különböző formában üldöznek, a pénzbírságoktól kezdve a hosszú börtönbüntetésig; mivel a belarusz ortodox egyház sok esetben a rezsim érdekeit szolgálja, beleértve Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborújának támogatását is; mivel a grodnói érseket, Artemij Kiscsenkát – aki a Moszkva ellenőrzése alatt álló belarusz ortodox egyház, azaz a belarusz exarchátus egyetlen olyan vezetője volt, aki elítélte a Lukasenka-rezsim által a békés tüntetőkkel szemben 2020-ban alkalmazott erőszakot – nyugdíjba küldték, miközben az egészségét érintő és halálát felgyorsító zaklatásnak volt kitéve;

K. mivel Belaruszban az LMBTI-személyek továbbra is rendszerszintű megkülönböztetéssel és erőszakkal szembesülnek; mivel előfordulhat, hogy Belarusz az oroszországihoz hasonló, az „LMBTI-propaganda" elleni jogszabályt vezet be; mivel az Oroszországban élő, ott dolgozó vagy ott menedéket kereső belaruszok a leginkább kiszolgáltatottak a belarusz hatóságok általi transznacionális elnyomással szemben;

L. mivel a hatóságok gyakran folyamodnak megfigyeléshez, valamint online cenzúrához és dezinformációhoz, különböző technológiákat alkalmazva a lakosság ellenőrzésére; mivel ez az elnyomó gyakorlat újabb lépést jelent a digitális önkényuralom és az emberek digitális jogainak elnyomása felé Belaruszban, ami a polgárok fokozódó megfélemlítéséhez és a civil társadalmi tér szűküléséhez vezet;

M. mivel 2022 októberében Belarusz 2023. február 8-i hatállyal kilépett a polgári és politikai jogokról szóló nemzetközi egyezmény első fakultatív jegyzőkönyvéből, akadályozva ezzel az ENSZ Emberi Jogi Bizottságának azon megbízatását, hogy fogadja és felülvizsgálja a belarusz személyektől érkező emberi jogi panaszokat; mivel emiatt a belaruszok nem kaptak nemzetközi védelmet, és sem az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa, sem az Emberi Jogok Európai Bírósága nem tudta megvizsgálni a belaruszok panaszait;

N. mivel a belarusz hatóságok aktívan támogatják Oroszország Ukrajna elleni indokolatlan agresszív háborúját és háborús bűncselekményeit, és teljes mértékben bűnrészessé váltak azokban; mivel a rezsim közvetlenül lehetővé teszi és támogatja az Ukrajna elleni orosz katonai agressziót és a terrorista eszközök Oroszország általi használatát, amint azt a Ryanair FR4978 számú járatának 2021. májusi eltérítése, valamint az Oroszország államilag támogatott terrorszervezetét, a Wagner-csoportot üdvözlő bejelentés is bizonyítja; mivel a belaruszok többsége ellenzi országa részvételét ebben a háborúban, és ezt letartóztatásokat, büntetőeljárásokat és rendőri visszaéléseket eredményező békés tiltakozások szervezésével, orosz katonai felszerelések szállításának szabotálásával, valamint az ukrán fegyveres erők mellett harcoló belarusz ezredekhez való csatlakozással vagy azok támogatásával demonstrálta; mivel Európában és Közép-Ázsiában Belarusz az egyetlen olyan ország, amely halálbüntetést alkalmaz, és Belarusznak az Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborújában való részvételével szembeni ellenállást a halálbüntetés alkalmazásával rettentik el; mivel az EU és a NATO határozottan elítélte a Lukasenka-rezsim Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborújában való bűnrészességét, amely hasonló, sőt közös értékeléseken alapuló közös megközelítéshez vezetett a szervezetek között, és ennek megfelelően meg kell erősíteni az EU és a NATO közötti együttműködést;

O. mivel 2023. április 27-én az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése egyhangúlag elítélte az ukrán gyermekek deportálását, átnevelését és oroszosítását, akik közül néhányat a Belaruskali tulajdonában lévő Dubrava táborba küldtek; mivel ezek a bűncselekmények, amelyekben a Lukasenka-rezsim bűnrészes, népirtásnak minősülhetnek;

P. mivel a Lukasenka-rezsim közvetlen fenyegetést jelent az EU-ra és polgárai biztonságára nézve; mivel ezt bizonyítják az alábbiak: elfogadta az orosz taktikai atomfegyvereknek a területére való telepítését; megtagadta a nukleáris biztonsági követelmények végrehajtását az asztraveci belarusz atomerőműben; megrendezett módon eltérítette a Ryanair FR4978. sz polgári légi járatot; továbbra is eszközként használja a migrációt és az emberkereskedelmet; 2020 augusztusa óta tartó agresszív háborús retorikája; valamint az orosz katonai jelenlét fokozása Belaruszban állandó közös manőverek révén;

Q. mivel a Lukasenka-rezsim továbbra is nem uniós országokból érkező migránsokat kényszerít át Lettországgal, Litvániával és Lengyelországgal közös határain; mivel a migránsok Belaruszban a határőrök és más tisztviselők által alkalmazott kínzással és egyéb bántalmazással, a menedékkérelem benyújtásának akadályoztatásával és visszaküldéssel szembesülnek;

R. mivel a Szvjatlana Cihanovszkaja által vezetett belarusz demokratikus erők jól megalapozott, folyamatos nemzetközi elismerést kivívó struktúrával rendelkeznek, amire példa az Egyesült Átmeneti Kabinet közelmúltbeli megalakulása, a megújult koordinációs tanács és a Demokratikus Belarusz brüsszeli képviselete; mivel az Egyesült Átmeneti Kabinet, a különböző demokratikus ellenzéki pártok és más belaruszok diaszpórájának tagjai létfontosságú szerepet játszanak abban, hogy továbbra is aktívan támogassák a Belaruszban még fogva tartott politikai foglyokat, azok családjait és aktivistáit;

S. mivel Szvjatlana Cihanovszkaja és a demokratikus politikai pártok vezetői nyilvánosan kinyilvánították a belaruszok európai törekvéseit;

T. mivel a folyamatos elnyomásra válaszul az EU és tagállamai számos korlátozó intézkedést fogadtak el a Lukasenka-rezsimmel szemben, többek között szankciókat vezettek be 195 személlyel és 34 szervezettel szemben, akik közvetlenül részt vettek az emberi jogok megsértésében és a rezsim támogatásában; mivel az EU és tagállamai több mint 100 millió EUR-t különítettek el Belarusz népének és demokratikus törekvéseinek támogatására;

U. mivel a Lukasenka-rezsim visszafogja a nyugati szankciók Belaruszra gyakorolt hatását azáltal, hogy Oroszország által nyújtott segítséget vesz igénybe, mint például az orosz közlekedési és kikötői infrastruktúra használata a belarusz áruk exportjához, az orosz piachoz való preferenciális hozzáférés biztosítása, az Oroszország felé irányuló adósságtörlesztés elhalasztása, valamint a szankciók megkerülése;

V. mivel a nyugati szankciók következtében Belarusz GDP-je 2022-ben 4,7 %-kal csökkent, ami a várt csökkenés mértékének a felét jelenti; mivel a Belaruszból származó uniós behozatal 2022-ben több mint felével, a 2021. évi 6,54 milliárd EUR-ról 3,19 milliárd EUR-ra csökkent az előző évekhez képest; mivel Belarusz Oroszországba irányuló exportja több mint 40 %-kal, a 2021. évi 16,3 milliárd USD-ról 2022-ben 23 milliárd USD-ra nőtt; mivel Belarusz Kínába irányuló kivitele 2022-ben csaknem megduplázódott;

W. mivel a Lukasenka-rezsim helyreállítja a szovjet éra központilag megtervezett gazdasági modelljét, különösen a kiskereskedelmi árak szabályozása, az állami tulajdonú vállalatok ipari termelésének magas szinten tartása által – még akkor is, ha arra nincs kereslet –, valamint a magánvállalkozásokkal szembeni kemény fellépés, többek között a külföldi befektetőknek a belarusz vállalatokban való részesedésük eladásától való eltiltása, valamint a magántulajdon elkobzását lehetővé tevő szabályozás bevezetése által; mivel Belarusz nem tartotta magát az ILO 2004-es vizsgálóbizottságának kulcsfontosságú megállapításaihoz és a Lukasenka-rezsim folytatta a szakszervezeti tagok üldözését;

X. mivel az uniós támogatás eredményeként jelenleg több száz belarusz részesül ösztöndíjban, és még többen vesznek részt online képzésen, hogy megerősítsék szakmai készségeiket, valamint szakmai csereprogramokban is részt fognak venni;

***A Lukasenka-rezsim általi folyamatos elnyomás és az elnyomott személyek számára az EU által nyújtott támogatás***

1. a leghatározottabban elítéli a Lukasenka-rezsim által folyamatosan elkövetett, korlátozás nélküli elnyomást és az emberi jogok szisztematikus és széles körű megsértését, beleértve a rossz bánásmód és kínzás számos esetét, valamint a politikai foglyok és más, politikai alapon üldözött személyek, például újságírók, emberijog-védők, független szakszervezeti aktivisták és mások teljes elkülönítését és nem megfelelő orvosi ellátását; hasonlóképpen elítéli, hogy az eljárás alá vont személyekre azáltal gyakorolnak nyomást, hogy szándékosan letartóztatják és elítélik hozzátartozóikat, és visszavonják ügyvédeik engedélyét; ismételten szolidaritását fejezi ki a bátor belarusz nép és a civil társadalmi szervezetek tagjai iránt, akik szabadságukat és életüket veszélyeztetve is kiállnak a szuverén, szabad és demokratikus Belarusz mellett, amelyben érvényesülnek az igazság, a béke és az emberi jogok;

2. követeli, hogy a Lukasenka-rezsim vessen véget a másként gondolkodókkal és a kritikusnak minősített személyekkel szembeni erőszak, kínzás, elnyomás és propaganda spiráljának, haladéktalanul és feltétel nélkül bocsássák szabadon az összes politikai foglyot, azok családtagjait és az önkényesen fogva tartott személyeket, adjanak egyetemes amnesztiát a 2020 óta politikai alapon letartóztatott valamennyi személy számára, és tegyék lehetővé a békés hatalomátadást a szabad és tisztességes választások megszervezését követően;

3. felszólítja a belarusz hatóságokat, hogy haladéktalanul vessenek véget a politikai foglyok kegyetlen, embertelen és megalázó előzetes fogva tartásának és bebörtönzési körülményeinek, beleértve az orvosi kezelés és az alapvető higiéniai termékek megtagadását, valamint az ügyvédekhez és családtagokhoz való hozzáférést; elítéli a „láncletartóztatások” gyakorlatát, vagyis az előzetes letartóztatás kisebb bűncselekmények vagy a „szélsőségesség” koholt vádja miatti indokolatlan meghosszabbítását; mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a bebörtönzött demokratikus ellenzéki vezetőket, Viktar Babarykát és Maria Kalesnikavát titokban kórházba szállították, anélkül, hogy tájékoztatást adtak volna egészségi állapotukról; hasonlóképpen aggodalmát fejezi ki a Szjarhej Cihanovszki, Mikalaj Statkevics és Maksim Znak ellenzéki politikusok, Ihar Losik, Katsiaryna Bakhvalava (szerzői álnév: Andreyeva) és Andrzej Poczobut újságírók – akik közül utóbbi a belarusz lengyel kisebbség egyik vezetője is –, valamint az európai belarusz polgári kampány aktivistája, Palina Sharenda-Panasiuk állapotára vonatkozó információk hosszú ideje fennálló hiánya miatt;

4. felszólítja a Lukasenka-rezsimet, hogy haladéktalanul biztosítsa a szükséges orvosi ellátást és garantálja a megfelelő orvosi felügyeletet valamennyi súlyos betegségekben és egészségügyi problémákban szenvedő politikai fogolynak, akik közé tartozik többek között Marija Kalesznyikava, Viktar Babarika, Ales Bialiatski, Rihor Kasztuszjov, Irina Melcher, Halina Dzerbis, Henadz Fedinics, Marfa Rabkova, Vaszil Berasznyeu, Vjacsaszlav Areska, Uladzimir Hundar, Uladzimir Mackevics, Mikola Sztatkevics, Alena Hnauk, Andrej Vojnics, Aljakszandr Feduta, Mikita Zalatarov, Dzmitrij Zalomszki, Aljakszej Hubics, Vadzim Hurman, Antanina Kanavalava, Andrej Szkurko, Darja Afanaszjeva, Arszenyij Majszejcsik, Ihar Mints, Paval Hancsarjuk, Szjarhej Batura, Vjacsaszlav Daskevics, Daniil Kasztszukevics, Mihail Hamitsevics, Palina Sharenda-Panasiuk, Andrzej Poczobut, Kseniya Lutskina, Marija Markevics, Jaugen Ljulkovics, Volha Csibulszkaja, Volha Zalatar, Arszjom Bajarszkij, Paval Kucsinszki, Uladzimir Malakovszki, Ruszlan Szlutszki, Alena Mausuk, Larisza Kuzmenka, Kiril Palcseuszki, Jurij Prakharenka, Szjarhej Verascsahin, Vjacsaszlav Rahascsuk, Aljakszandr Kapsul, Raman Karanevics, Vital Melnik, Akszana Zareckaja és Viktorija Kulsa;

5. felhívja a belarusz hatóságokat, hogy tegyék lehetővé diplomaták és nemzetközi szervezetek, többek között független orvosi szervezetek, különösen a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága (ICRC) számára a politikai foglyok meglátogatását, hogy felmérhessék állapotukat és segítséget nyújthassanak; felhívja a Bizottságot, az uniós tagállamokat és a nemzetközi intézményeket, például a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságát és az UNICEF-et, hogy továbbra is nyújtsanak szisztematikus és átfogó támogatást a kiszolgáltatott pénzügyi helyzetben lévő belarusz politikai foglyoknak és családtagjaiknak, valamint a büntetésüket letöltött politikai foglyoknak, beleértve a pénzügyi támogatást és az orvosi és pszichológiai rehabilitációhoz nyújtott segítséget;

6. független vizsgálatot és szakértői jelentést kér a rezsim fogva tartása alatt álló politikai foglyok halálával és Raman Bandarenka aktivista 2020. novemberi halálával kapcsolatban, amelyet egy, állítólag civil ruhás rendőrtisztek vagy azok megbízottjai által végrehajtott kegyetlen verés okozott;

7. felszólítja a Lukasenka-rezsimet, hogy tartózkodjon többek között az időközben szabadult volt politikai foglyok mindenfajta zaklatásától; sürgeti a rezsimet, hogy engedje meg ezeknek a volt foglyoknak, hogy szabadon élhessék életüket, és biztosítson számukra teljes hozzáférést a munkaerőpiachoz és a társadalmi élethez, valamint bankszámláikhoz és vagyonukhoz; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy nagy, uniós székhelyű vállalatoknak beszállító vállalkozások állítólag a belarusz büntetés-végrehajtási intézetekben fogva tartottak által végzett kényszermunkát vesznek igénybe; felszólítja az összes uniós székhelyű vállalatot, hogy szüntessék meg kapcsolataikat az ellátási láncaikban kényszermunkát alkalmazó belarusz beszállítókkal, még azokkal is, amelyekre még nem vonatkoznak korlátozó intézkedések, és felhívja a Tanácsot, hogy szabjon ki szankciókat minden olyan belarusz vállalatra, amely kényszermunkát alkalmaz az ellátási láncaiban; üdvözli, hogy a közelmúltban elfogadták az ILO alapokmányának 33. cikke értelmében az igazgatótanács által ajánlott intézkedésekről szóló ILO-határozatot az egyesülési szabadság Belarusz általi szisztematikus megsértéséről, a demokratikus szakszervezeti mozgalom elnyomásáról, valamint a független szakszervezeti vezetők és aktivisták folyamatos üldözéséről, és felszólítja az ILO tagországait, hogy ennek megfelelően járjanak el;

8. megismétli, hogy a Lukasenka-rezsim 2021. január 28-án bejelentett, a keleti partnerségi politikából való egyoldalú kilépése nem legitim, mivel nem tükrözi a belarusz nép valódi akaratát és a szabad, demokratikus állam megvalósítására való törekvését;

9. ismételten elítéli a belarusz rezsim azon döntését, hogy kilép az Aarhusi Egyezményből, amely a tiszta, egészséges és fenntartható környezethez fűződő emberi jogot biztosító nemzetközi megállapodás;

10. felhívja az uniós intézményeket és a tagállamokat, hogy vizsgálják meg annak lehetőségét, hogy lehetővé tegyék a belarusz demokratikus erők, különösen Szvjatlana Cihanovszkaja, a belarusz nép legitim képviselője és a civil társadalom képviselői számára, hogy két- és többoldalú fórumokon, különösen a keleti partnerség politikájának keretében elfoglalhassák a belarusz hatóságok képviselői által korábban elfoglalt üres helyeket; felhívja az Európai Bizottságot, hogy az EU4Climate, az EU4Environment és más kezdeményezésekhez hasonló együttműködési programokba független, a rendszerhez nem kötődő belarusz szakértőket vonjon be Belarusz nemzeti képviselőjeként; ösztönzi a Külügyek Tanácsát, hogy küldjön állandó meghívást Szvjatlana Cihanovszkajának mint a belarusz egyesült átmeneti kabinet vezetőjének, hogy részt vehessen annak Belaruszt érintő valamennyi ülésén; felhívja a tagállamok vezetőit, valamint az Európai Politikai Közösség egyéb részt vevő államának politikai vezetőit, hogy vegyék fel a belarusz demokratikus erőket az Európai Politikai Közösségbe, például megfigyelői státusz biztosítása révén;

11. elítéli azokat a politikai indíttatású „kirakatpereket” és koholt vádakat, amelyeknek célja, hogy a demokratikus erők, a civil társadalom, a független médiaorgánumok, a szabad szakszervezetek, az emberijog-védők, valamint a nemzeti, vallási és szexuális kisebbségek képviselőiben és támogatóiban félelmet keltsenek; elítéli a belarusz hatóságok 2023. augusztus 23-i határozatát, amellyel a prominens Vjaszna Emberi Jogi Központot és annak valamennyi ágát „szélsőséges szervezetnek” nyilvánították, és felszólít elnöke és alapítója, a Nobel-békedíjjal és Szaharov-díjjal kitüntetett Alesz Bjaljacki, valamint kollégái, Valjancin Sztefanovics, Uladzimir Labkovics, Marfa Rabkova és Andrej Csepjuk azonnali szabadon bocsátására; különösen elítéli továbbá, hogy a közelmúltban hosszú börtönbüntetésre ítélték Henadz Fjadinicsot, Vaszil Berasznyeut, Vaclau Areskát és Ljudmila Csekinát, valamint hogy „a hatalom átvételére irányuló összeesküvés” és „szélsőséges szervezet létrehozásának” koholt vádjával távollétükben elítélték a demokratikus erők olyan vezető személyiségeit, mint Szvjatlana Cihanovszkaja, Pavel Latuska, Marija Maroz, Volha Kavalkova, Szjarhej Dileuszki, Valerij Capkala, Szcjapan Pucila és Jan Rudzik; elítéli Pavel Szevjarnyec és Mikalaj Sztatkevics demokratikus ellenzéki vezetők folyamatos bebörtönzését; elítéli a Lukasenka-rezsimnek a külföldön élő belaruszok ellen irányuló, határokon átnyúló elnyomó magatartását, valamint Oroszországnak az ilyen elnyomásra irányuló támogatását és aktív együttműködését; sürgeti a rezsimet, hogy haladéktalanul hagyjon fel a gyermekek szüleik gondozásából való elvételével és az azzal való fenyegetéssel, a szülők tüntetésért vagy a politikai aktivitásért való megbüntetéseként; ösztönzi a Tanácsot és a Bizottságot, hogy vizsgálják meg, milyen új módokon lehetne elérni valamennyi politikai fogoly szabadon bocsátását Belaruszban;

12. sürgeti a belarusz hatóságokat, hogy haladéktalanul változtassák meg az összes halálbüntetést, és vezessenek be azonnali moratóriumot a halálbüntetés alkalmazására a halálbüntetés teljes és végleges eltörlése felé vezető első lépésként;

13. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy továbbra is tegyék lehetővé az emberijog-védők, az ügyvédek és a civil társadalmi szervezetek számára, hogy szolgáltatásokat nyújthassanak a politikai foglyoknak és családjaiknak, különösen szociális segélyt, egészségügyi ellátást és nyilvános védelmet; felhívja az EU és a tagállamok diplomatáit, hogy a fennálló nehézségek ellenére vállaljanak szerepet a civil társadalmi képviselők, az emberijog-védők, a független médiaorgánumok, a demokráciapárti csoportok és a politikai foglyok családjai támogatásában Belaruszban;

14. felhívja a Bizottságot, a tagállamokat és az Európai Külügyi Szolgálatot, hogy működjenek együtt a nemzetközi partnerekkel, így az EBESZ moszkvai mechanizmusával, az ENSZ Emberi Jogi Tanácsával, valamint a helyszíni emberijog-védőkkel és civil társadalmi képviselőkkel, biztosítandó az emberi jogok Belaruszban történő súlyos megsértésének és az emberiesség elleni bűncselekmények ellenőrzését, dokumentálását és bejelentését annak érdekében, hogy biztosítsák az ezt követő elszámoltathatóságot és az áldozatoknak nyújtott igazságszolgáltatást; kiemeli a Belaruszban és azon kívül működő nem kormányzati szervezetek értékes munkáját, amelyek dokumentálják a kínzási eseteket, és ezzel fontos alapozó munkát végeznek annak érdekében, hogy a Lukasenka-rezsim által elkövetett bűncselekmények miatt a jövőben eljárást lehessen indítani; újra hangsúlyozza, hogy támogatja a Belaruszért felelős nemzetközi elszámoltathatósági platform munkáját;

15. ismételten felszólítja az uniós tagállamokat, hogy tegyék meg az előkészületeket a választási csalásért, az emberi jogok súlyos megsértéséért és az emberiesség elleni bűncselekményekért felelős vagy abban bűnrészes belarusz tisztviselők a területen kívüli egyetemes joghatóság elfogadott elve alapján történő büntetőeljárás alá vonására; csatlakozik az ENSZ emberi jogi főbiztosának az ENSZ valamennyi tagállamához intézett azon felhívásához, hogy fontolják meg az elszámoltathatóság ilyen módon történő előmozdítását; támogatja a belarusz emberi jogi jogsértések nemzetközi bíróságának Hágában történő esetleges felállításáról szóló további megbeszéléseket;

***A Lukasenka-rezsim részvétele Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborújában***

16. a lehető leghatározottabban elítéli a Lukasenka-rezsim részvételét Oroszország Ukrajna elleni indokolatlan, jogellenes és provokáció nélkül indított agresszív háborújában, valamint a Moszkva agresszív retorikáját tükröző gyűlöletbeszéd, dezinformáció és propaganda előmozdításában; e tekintetben elítéli, hogy a rezsim tömegesen biztosítja a lőszert és a katonai hardvert az orosz agresszoroknak, különösen az orosz katonaság alkatrészeinek gyártását, valamint az orosz csapatok Belaruszban való állomásoztatását és a belarusz oktatók általi kiképzését, Oroszország jogellenes és államilag támogatott terrorszervezetének, a Wagner-csoportnak a befogadását, az agresszióhoz való csatlakozás veszélyét, valamint a csapatok belarusz-ukrán határ melletti állomásoztatását, ami leköti az ukrán csapatokat, továbbá a belarusz terület, légtér és infrastruktúra használatát az invázió elindításához és az ukrajnai katonai és polgári célpontok elleni folyamatos rakétatámadásokhoz; megjegyzi, hogy a belaruszok túlnyomó többsége nem ért egyet az Oroszország agresszív háborújában való, több síkon zajló részvétellel; maradéktalan támogatásáról biztosítja a belarusz aktivistákat, akik ellenállnak a az agresszoroknak Belaruszban azáltal, hogy zavarják az orosz katonaság által használt vasútvonalakat és más ellátási vonalakat, a belarusz kiberpartizánokat és önkénteseket, különösen a Kasztus Kalinovszki és a korábbi Pagónia hadtesteket, amelyek Ukrajnával együtt bátran harcolnak az agresszorok kiszorítása érdekében; teljes mértékben támogatja az ezen ellenállók számára biztosított támogatást;

17. elítéli, hogy több mint 2 150 gyermeket, köztük árvákat szállítottak át illegálisan Ukrajna oroszok által megszállt területeiről belaruszi úgynevezett „üdülőtáborokba”, ahol oroszosításnak és átnevelésnek vetik alá őket; határozottan elítéli a Belarusz Vöröskereszt részvételét az ukrán gyermekek jogellenes deportálásában; támogatja a Belarusz erőszakos deportálásokban játszott állítólagos szerepének ukrán ügyészi vizsgálatát, valamint úgy véli, hogy a maga Lukasenka és a rezsimje által hozott intézkedések a Nemzetközi Büntetőbíróság (NBB) Római Statútuma értelmében vett, a „lakosság áttelepítése vagy erőszakos elhurcolása” megnevezésű emberiesség elleni bűncselekményt is megvalósítják; úgy véli, hogy Lukasenka ugyanúgy felelős ezekért a háborús bűncselekményekért, mint Vlagyimir Putyin és Maria Lvova-Belova, és ezért felhívja az NBB-t, hogy fontolja meg hasonló nemzetközi elfogatóparancs kiadását Lukasenka ellen; felhívja a Tanácsot, hogy az uniós szankciók által megcélzott személyek listáját bővítse ki az ukrán gyermekek Belaruszba történő erőszakos deportálásában részt vevő személyekkel;

18. kéri az EU stratégiai iránytűje és a NATO stratégiai koncepciója közötti fokozottabb szinergiákat és koherenciát, különösen az Oroszország által Ukrajna ellen elkövetett agresszióval szembeni fellépést és a Lukasenka-rezsim e konfliktusban való bűnrészességével szembeni fellépést célzó végrehajtásuk tekintetében; hangsúlyozza az EU és a NATO közötti együttműködés fokozásának fontosságát Oroszország Ukrajna elleni háborújában való belarusz részvétellel kapcsolatos valamennyi releváns szempont kezelése során; úgy véli, hogy az EU és a nemzetközi intézmények, például az EBESZ, az Európa Tanács és a G7-ek részvételével közös stratégiát kell kidolgozni Belarusz függetlenségének megőrzése érdekében, beleértve az e célból nyújtott nemzetközi támogatást és az ország demokratikus átmenetét;

19. úgy véli, hogy azáltal, hogy lehetővé tette Oroszország Ukrajna elleni indokolatlan agresszív háborúját, a Lukasenka-rezsim bűnrészessé vált az Oroszország által elkövetett bűncselekményekben, ami magában foglalja az Ukrajnának okozott pusztításért és károkért való felelősséget; úgy véli továbbá, hogy az Oroszország által Ukrajna ellen elkövetett agresszió bűntettével foglalkozó különleges nemzetközi törvényszéknek joghatósággal kell rendelkeznie nemcsak Putyin és az orosz politikai és katonai vezetés, hanem a belarusz vezetés kivizsgálására is; ezért felhívja az uniós intézményeket és a tagállamokat, hogy tegyenek meg minden szükséges intézkedést annak érdekében, hogy lehetővé tegyék az Ukrajnában elkövetett agresszió bűntettében, háborús bűncselekményekben, emberiesség elleni bűncselekményekben és népirtásban bűnrészes belarusz tisztviselők büntetőeljárás alá vonását; e tekintetben üdvözli a Nemzetközi Büntetőbíróság ukrajnai irodájának létrehozása érdekében tett lépéseket; felhívja az EU-t és tagállamait, hogy keressenek jogi lehetőségeket a belarusz vezetés és az orosz háborús erőfeszítésekben részt vevő, kapcsolt viszonyban álló belarusz szervezetek vagyonának lefoglalására, valamint ha lehetséges, használják azt Ukrajna újjáépítésének támogatására;

20. felszólítja az EU-t és tagállamait, hogy szélesítsék ki és erősítsék meg a Belaruszban elkövetett súlyos emberi jogi jogsértésekért felelős vagy abban bűnrészes Belarusszal, Oroszországgal, valamint személyekkel és jogi személyekkel szemben az oroszországi és belarusz szankciórendszerek az EU globális emberi jogi szankciórendszere (az uniós Magnyickij-törvény) keretében kivetett szankcióik („korlátozó intézkedések”) hatályát, valamint fogadjanak el új szankciókat, hogy az magában foglalja a bírák, ügyészek, bűnüldöző szervek, börtönőrök és büntetésvégrehajtási tisztviselők, propagandisták, valamint a hírhedt KGB és a HUBAZiK („A Szervezett Bűnözés és a Korrupció Elleni Küzdelemmel Foglalkozó Főigazgatóság”) ügynökeinek szankcionálását;

21. kéri, hogy az Oroszországgal szemben alkalmazott szankciókat változtatások nélkül alkalmazzák Belarusz ellen; kitart amellett, hogy a kálium-karbonátnak, a belarusz rezsim fő bevételi forrásának továbbra is szerepelnie kell a szankciós listán és azt nem szállíthatják uniós területen keresztül, különösen mivel Belarusz fő kálium-karbonát-gyártója, a Belaruskali közvetlenül részt vesz az ukrán gyermekek oroszosításában, jogellenes áttelepítésében és átnevelésében; kéri az EU-t és tagállamait, hogy sürgősen növeljék a szankciók tényleges hatásának és a lehetséges járulékos veszteség értékelésére irányuló kapacitásukat annak érdekében, hogy biztosítsák valamennyi Belarusz és belarusz személyek elleni korlátozó intézkedés teljes körű végrehajtását, valamint megakadályozzák az esetleges kijátszási kísérleteket, valamint hogy megfelelő támogatást nyújtsanak az uniós szankciók végrehajtásával foglalkozó uniós különmegbízott munkájához az összes kiskapu felszámolása és az összes szankció hatékony végrehajtásának javítása érdekében;

22. szorgalmazza, hogy Oroszországot és Belaruszt vegyék fel a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelmet érintő kiemelt kockázatot jelentő harmadik országok uniós listájára; kéri, hogy állítsanak össze listát a bűnöző Lukasenka-rezsimhez kötődő azon közvetlen hozzátartozókról, akik az uniós országokban vendégeskednek; felszólít beutazóvízumuk és tartózkodási jogállásuk azonnali felülvizsgálatára; sürgeti a Nemzetközi Olimpiai Bizottságot és más nemzetközi sportszövetségeket, hogy ne engedélyezzék a 2024-es párizsi olimpiai játékokon vagy bármilyen más nemzetközi sporteseményen való részvételt a belarusz és orosz sportolóknak, akik közül sokan támogatták, sőt részt vettek Oroszország Ukrajna elleni, jogtalan agressziós háborújában;

23. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy egyes tagállamok lobbiznak a belarusz kálium-karbonát gyártók – köztük a Belaruskali – elleni szankciók feloldása érdekében, és felhívja a tagállamokat, hogy határozzanak meg közös megközelítéseket a szankciók jelentette kihívásokra vonatkozóan; elítéli azokat a harmadik országokat, amelyek segítették Oroszországot és Belaruszt az ellenük hozott szankciók megkerülésében, és kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy mérlegeljék az e harmadik országokkal szembeni másodlagos szankciók kiszabását; sajnálatát fejezi ki a magyar kül- és kereskedelmi miniszter 2023. februári minszki hivatalos látogatása miatt, amely ellentmond a Belarusszal, Oroszországgal és az Ukrajna elleni agresszív háborúval kapcsolatos uniós politikának; felhívja a Tanácsot és a Bizottság alelnökét/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjét, hogy az EU partnereivel szoros együttműködésben vizsgálják meg a szankciókon túlmutató további intézkedéseket, és dolgozzanak ki koherens és átfogó hosszú távú megközelítést Belarusszal kapcsolatban;

***Belarusz szuverenitása, nyelvének és nemzeti kultúrájának védelme***

24. mély aggodalommal veszi tudomásul, hogy Belarusz politikai, gazdasági, katonai és kulturális szempontból jelentős mértékben alá van rendelve Moszkvának; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy Belarusz Oroszország szatelitállamává vált, és elítéli a két rezsim fellépéseit, amelyek Belarusz Oroszország általi esetleges beolvasztásához és annektálásához vezethetnek; elítéli a Lukasenka-rezsim történelmi revizionizmusát és bűncselekményeinek indokolására irányuló kísérleteit, különösen a belarusz nép elnyomását és az Ukrajna elleni agresszív háborút; elítéli, hogy Belarusz területére orosz katonai parancsnokság alatt álló orosz taktikai nukleáris fegyvereket telepítenek, durván megsértve ezzel Belarusz atomfegyver-mentes státuszát, amelyet a 2022. február 27-i csalárd alkotmányos népszavazást követően visszavontak; ismételten elítéli az ilyen telepítést, amely sérti az atomsorompó-szerződést, és további nukleáris fegyverek ismételt telepítéséhez vezethet a régióban; felhívja az EU-t, annak tagállamait és a NATO-t, hogy tegyenek meg minden lehetséges lépést az ilyen telepítés kezelése érdekében; sajnálatát fejezi ki Lukasenka fenyegető retorikája miatt a nukleáris fegyverek lehetséges használatáról; felhívja az EU-t, hogy működjön együtt a Nemzetközi Atomenergia-ügynökséggel és az Európai Nukleáris Biztonsági Szabályozó Hatóságok Csoportjával annak érdekében, hogy biztosítsa a nukleáris biztonságot az asztraveci

belarusz atomerőműben, valamint sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a belarusz atomerőmű második reaktorát anélkül indították el, hogy a nemzetközi közösség által felvetett nukleáris biztonsági aggályokat megfelelően kezelték volna; felhívja az uniós intézményeket és tagállamokat, hogy ne ismerjenek el semmilyen olyan megállapodást, amelyet a Lukasenka-rezsim Oroszországgal kötött, és amely Belarusz szuverenitását a nép akarata ellenére feladja;

25. felhívja az EU-t és a tagállamokat, hogy tartsák fenn az egységet az Aljakszandr Lukasenka-rezsim által az EU-ra jelentett sokrétű fenyegetések kezelése során, különös tekintettel a migráció államilag vezérelt eszközként való használatára, amely szándékosan emberi szenvedést okoz Belarusz Lettországgal, Litvániával és Lengyelországgal közös határain és azokon túl; határozottan elítéli, hogy a belarusz hatóságok politikai célokra használják a migrációt, és ezt a Lukasenka-rezsim által szándékosan végrehajtott megtorlásnak tekinti az uniós tagállamok ellen a belarusz demokratikus erőknek nyújtott támogatásukért, azzal a céllal, hogy destabilizálja ezeket a tagállamokat; aggodalmát fejezi ki a Belarusz és az uniós tagállamok határai mentén kialakult humanitárius helyzet miatt; felhívja a szóban forgó uniós tagállamokat, hogy tartsák be az uniós jogot, mivel az alapvető európai normák, a nemzetközi jog és minden emberi élet méltóságának tiszteletben tartása – akár a kihívások ellenében is – alapvető eleme annak a demokratikus európai projektnek, amelyben az EU Belarusz részvételét is kívánja; hangsúlyozza, hogy garantálni kell a menedékjogot, továbbá emberséges és méltóságteljes befogadási feltételeket kell biztosítani a határon rekedt migránsok és menedékkérők számára;

26. úgy véli, hogy az orosz katonai magánvállalat, a Wagner-csoport Belaruszba érkezése potenciális biztonsági kockázatot jelent Ukrajna, Belarusz uniós szomszédai és az EU egésze számára; ismételten felhívja a Tanácsot, hogy vegye fel a Wagner-csoportot a terroristák uniós jegyzékébe, és felszólítja az EU-t és tagállamait, hogy továbbra is kövessék nyomon a Wagner-csoport tevékenységeit, és erősítsék meg az EU határainak védelmét annak érdekében, hogy megakadályozzák a Wagner-csoport provokációit vagy a Wagner-csoport zsoldosainak az EU-ba való belépésre irányuló kísérleteit, valamint hogy továbbra is küzdjenek a Belaruszból egyre növekvő árucsempészet ellen;

27. megjegyzi, hogy Belarusz gazdasági téren egyre inkább függ Oroszországtól és más nem demokratikus országoktól, köztük Kínától; sajnálja, hogy Belarusz visszatér a szovjet éra központilag megtervezett gazdasági modelljéhez, ami még jobban el fogja szigetelni az országot a világpiactól, lemaradáshoz fog vezetni az innováció és a modernizáció terén, és a képzett munkaerő folyamatos elvándorlásához, ami ellentétes a belarusz nép érdekeivel, amely az utóbbi években egyre nagyobb vállalkozói szellemről tett tanúbizonyságot;

28. emlékezteti a Belaruszban működő összes uniós vállalkozást azon korábbi felhívására, hogy az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-irányelvekkel összhangban tanúsítsanak különös gondosságot, valamint tegyenek eleget az emberi jogok tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettségüknek; kéri az ilyen vállalkozásokat, hogy tartózkodjanak minden új beruházástól az országban, és nyilvánosan tiltakozzanak a belarusz hatóságok előtt a munkavállalók és általában az állampolgárok folytatódó elnyomása ellen;

29. felhívja a Bizottságot és az uniós tagállamokat, hogy továbbra is támogassák a belarusz kis- és középvállalkozásokat, mivel azok fontos szerepet játszottak a belarusz demokráciapárti mozgalom támogatásában, mind a 2020-as elnökválasztás során, mind azt követően;

30. szolidaritását fejezi ki a nemzeti identitásuk védelmére és ápolására törekvő belaruszokkal, különösen a belarusz nyelv használatának elterjesztésére irányuló erőfeszítéseiken keresztül; sajnálja, hogy a közelmúltban 13 év börtönbüntetésre ítélték Pavel Belavus művészeti menedzsert a belarusz nyelv és kultúra népszerűsítésére irányuló tevékenysége miatt; vállalja, hogy fokozott erőfeszítést tesz a belarusz nyelvű kommunikációra, nevezetesen a Belarusszal és a keleti partnerséggel kapcsolatos politikáiról szóló jelentéseinek és állásfoglalásainak belarusz nyelvre történő lefordításával, és felszólítja a többi uniós intézményt, hogy kövessék példáját;

31. sürgeti a belarusz rezsimet, hogy vessen véget az összes kisebbséggel, különösen az etnikai, vallási és szexuális kisebbségekkel szemben tanúsított megkülönböztetésének és erőszaknak; elítéli a belarusz hatóságokat, amiért célba veszik az ország litván és lengyel etnikai közösségeit, különösen a litván és lengyel iskolák felszámolására, valamint a litván és lengyel nyelvű oktatás megszüntetésére irányuló közelmúltbeli határozatok révén; felhívja a belarusz hatóságokat, hogy tartsák tiszteletben a litván és lengyel kisebbségek jogait, beleértve a litván és lengyel nyelvű oktatáshoz való jogot is; elítéli Anzsalika Borisz, Andrzej Poczobut és a lengyel közösség más tagjainak letartóztatását; úgy véli, hogy az Anzsalika Borisz elleni „gyűlöletre uszítás” és „a nácizmus rehabilitációja” vádak politikai jellegűek, érdemtelenek, és nem rendelkeznek jogi értékkel, és tudomásul veszi, hogy Boriszt e vádak alól felmentették;

32. határozottan elítéli a belarusz vallási közösségek üldözését, beleértve mind az egyházi képviselők, mind a laikusok üldözését, akik vallási tevékenységük során nem támogatják a Lukasenka-rezsim pozícióját, és annak politikáival szemebi egyet nem értésüket fejezik ki; e tekintetben elítéli, hogy Szjarhej Rezanovics ortodox papot, feleségét és fiát 16 év börtönbüntetésre ítélték, az egykori ortodox érsekre, Artemij Kiscsenkára gyakorolt nyomást, valamint a papság tagjainak rendszeres letartóztatását, beleértve Vjacsaszlav Adamovics, Andrej Kulik és Aljakszandr Szautsou katolikus papok és Uladzislau Beladzed hitoktató 2023. májusi bebörtönzését; elítéli továbbá a minszki katolikusok templomainak elkobzását és a protestáns tanúbizonyság keretében folytatott politikai tevékenység tilalmát;

33. sürgeti a Lukasenka-rezsimet, hogy haladéktalanul vessen véget az LMBTI-személyek üldözésének és a velük szembeni diszkriminációnak és erőszaknak, és biztosítsa teljes körű védelmüket és társadalmi befogadásukat; támogatja a belaruszi LMBTI-szervezetek arra irányuló erőfeszítéseit, hogy olyan jogi reformokért szálljanak síkra, amelyek minden egyén számára egyenlő jogokat és védelmet biztosítanak;

34. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy Belaruszban nincsenek a fogyatékkal élőkre vonatkozó megkülönböztetés-ellenes jogszabályok, valamint amiatt, hogy 2021-ben bezárásra kényszerítették az ország vezető fogyatékosjogi szervezetét, a Fogyatékkal Élők Jogaiért Felelős Hivatalt; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy Belaruszban a fogyatékossággal élő gyermekek problémákkal szembesülnek a megfelelő diagnózisok, az oktatás és a társadalmi visszailleszkedés tekintetében, valamint a nyilvános elszámoltathatóság és az átláthatóság hiánya miatt azon intézmények esetében, ahol ezeket a gyermekeket tartják; hangsúlyozza az intézményesítettség csökkentésének és a fogyatékossággal élő személyek jogairól és társadalmi integrációjukról szóló, 2022. június 30-i 183-Z. sz. törvény hatályon kívül helyezésének szükségességét, amely hátrányos megkülönböztetést alkalmaz a fogyatékossággal élő gyermekekkel és felnőttekkel szemben, és fogyatékosságuk fokától függően korlátozza az alap-, közép- és felsőfokú oktatáshoz való hozzáférésüket; megdöbbentőnek tartja, hogy a belarusz hatóságok folytatják azt a gyakorlatot, hogy a különböző fogyatékossággal élő személyeket ugyanazokban az intézményekben helyezik el, és egyik csoport számára sem biztosítanak speciális ellátást, hogy több mint 10 000 „pszichoneurológiai” intézményben élő fogyatékossággal élő személyt megfosztanak törvényes jogaitól, és a bíróságok az ilyen intézmények igazgatóit nevezték ki törvényes gyámjaiknak; hangsúlyozza, hogy hatályon kívül kell helyezni azokat a rendelkezéseket, amelyek lehetővé teszik a nem önkéntes szabadságelvonást;

***A demokrácia és az európai törekvések támogatása***

35. kiemeli, hogy Belaruszt történelmi kötelékek kötik Európa többi részéhez, valamint osztoznak az európai kultúra és identitás történelmi kötelékein és örökségén, és hogy a belarusz nép törekvéseire alapozva az európai politikai, kulturális és gazdasági tér része kell, hogy maradjon; örömmel nyugtázza és támogatja Szvjatlana Cihanovszkaja és a demokratikus politikai pártok vezetői által tett nyilatkozatokat a belaruszok európai törekvéseire vonatkozóan; felszólítja az uniós intézményeket és a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki ambiciózusabb és átfogóbb stratégiát egy széles körű gazdasági tervvel együtt, amely támogatást nyújtana a belarusz demokratikus erőknek, beleértve az ellenzéki politikai pártokat, a civil társadalmi aktivistákat, az emberijog-védőket, a független művészeket, a független szakszervezeteket és a szabad médiaorgánumokat Belaruszon belül és kívül egyaránt, az ország demokratikus átmenetének előmozdítása, valamint Belarusz függetlenségének és szuverenitásának fenntartása érdekében; átfogó kapacitásépítési programokat, jogi szakértelemre és a digitális és személyes biztonságra vonatkozó képzést, mentorálási kezdeményezéseket, szakmai gyakorlatokat és egyéb oktatási lehetőségeket szorgalmaz e szereplők szerepvállalásának növelése és a bennük rejlő potenciál fejlesztése érdekében;

36. felszólít a belarusz néppel folytatott uniós kommunikáció javítására annak érdekében, hogy tájékoztatást nyújtsanak számukra, és fellépjenek az állami ellenőrzés alatt álló média dezinformációjával és propagandájával szemben; sürgeti az uniós tagállamokat, hogy mozdítsák elő a saját lakosságuk és a belarusz nép közötti kapcsolatokat, és hangolják össze fellépéseiket a demokratikus erők és az ellenzéki politikai pártok, a civil társadalmi aktivisták és más száműzetésben élő belarusz állampolgárok előtt álló nehézségek enyhítése érdekében, például a tartózkodási engedélyek megszerzése és a bankszámlák megnyitása, valamint a Belaruszban és harmadik országokban folytatott vízumkérelmezési eljárásokkal összefüggésben, többek között a szankciórendszer helytelen alkalmazása miatt; hangsúlyozza, hogy a belarusz nép nem tekinthető a Lukasenka-rezsimmel azonosnak, és hogy a száműzetésben élő belaruszokat nem helyénvaló hátrányosan megkülönböztetni a rezsim Ukrajna elleni háborúban való részvétele alapján; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a Lukasenka-rezsim szándékosan kiutasította vagy nem újította meg az EU-ból, annak tagállamaiból és más országokból érkező diplomaták akkreditációját annak érdekében, hogy korlátozza az üldözött belaruszok támogatását és vízumkiadási képességüket; elismeri az uniós civil társadalmi szervezetek munkáját, amelyet belarusz kollégáik támogatása és az áttelepítési folyamat során a belaruszoknak való segítségnyújtás terén végez, és felszólítja az EU-t és tagállamait, hogy továbbra is segítsék elő munkájukat;

37. ösztönzi a tagállamokat, hogy egyszerűsítsék tovább az eljárásokat a vízumuk és tartózkodási engedélyek megszerzéséhez azok számára, akik politikai okokból menekülnek Belaruszból, vagy akik az ellenük elkövetett erőszak miatt orvosi kezelésre szorulnak; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki szabályokat és eljárásokat azon esetek kezelésére, amikor az emberijog-védőket és más civil társadalmi aktivistákat megfosztják állampolgárságuktól Belaruszban, valamint nyújtsanak támogatást az EU-ban tartózkodó azon belaruszoknak, akiknek személyazonosító okmányai hamarosan lejárnak, és akiknek nincs módjuk azok megújítására, mivel nem térhetnek vissza Belaruszba;

38. felszólítja a Tanácsot, hogy vizsgálja felül és aktualizálja Belaruszról szóló következtetéseit, amelynek során a Lukasenka-rezsim által jelentett biztonsági kockázatok megelőzésére és megfékezésére, a hatékony uniós közpolitikára, a belarusz néppel való együttműködésre – beleértve a száműzetésben élőket is –, a belarusz demokratikus erőkkel és a civil társadalommal való strukturált együttműködésre, valamint a Lukasenka-rezsim áldozatainak támogatására összpontosítson;

39. üdvözli, hogy 2023. március 1-jén, Brüsszelben megnyílik a Demokratikus Belarusz Köztársaság hivatalos képviselete; üdvözli továbbá az Egyesült Átmeneti Kabinet létrehozását, mint a demokratikus mozgalom központi végrehajtó szervét, amelyre a nemzetközi közösségnek a Koordinációs Tanáccsal – a belarusz demokratikus társadalom egységes képviseleti testületével – együtt a belarusz nép demokratikus képviselőjeként kell tekintenie; felszólít egy olyan megállapodás aláírására, amely hivatalos keretet és rendszert biztosít az Európai Parlament és a belarusz demokratikus erők és civil társadalom – az Egyesült Átmeneti Kabinetet és a Koordinációs Tanácsot is beleértve – közötti együttműködéshez; hangsúlyozza, hogy a Tanácsnak és a Bizottságnak továbbra is nemzetközi figyelmet kell fordítania és támogatnia kell a belarusz demokráciapárti mozgalmat, amely Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúja nyomán megváltozott; felhívja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy készüljön fel különböző forgatókönyvekre, például Lukasenka (kikényszerített) leváltására vagy Belarusz Oroszország általi de facto annektálására vagy megszállására, és e forgatókönyvekről konzultáljon az Egyesült Átmeneti Kabinettel;

40. üdvözli, hogy a Bizottság jóváhagyta az „EU4Belarus: A társadalmi reziliencia és a humántőke-fejlesztés támogatása” című programot, amelynek célja a belarusz demokratikus törekvések támogatása; úgy véli, hogy ez a támogatás elengedhetetlen ahhoz, hogy a belarusz társadalomban megmaradjanak azok a változások, amelyek a 2020-as elnökválasztások alatt, a békés demokráciapárti mozgalomból eredtek; kitart amellett, hogy az EU4Belarus-forrásokat olyan tevékenységekre kell stratégailag előirányozni, amelyek támogatják a belarusz nép európai törekvéseit;

41. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy folytassák és bővítsék a belarusz civil társadalom és a tudományos intézmények kulturális és oktatási tevékenységének támogatását, beleértve a belarusz nyelv, többek között a független média támogatására irányuló tevékenységeket; hangsúlyozza, hogy fontos a digitalizáció támogatása és a belaruszok demokráciapárti polgári és politikai részvételét szolgáló terek létrehozása; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy továbbra is támogassák a független belarusz médiát, amely a 2020-as elnökválasztás után megtizedelődött, és amelynek át kellett települnie és újra kellett építenie tevékenységét; e tekintetben kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy erősítsék meg a belarusz nyelvű médiaorgánumok, köztük a Charter 7, a Radio Racyja, az Euroradio, a Belsat TV, a Naša Niva és a Novy Čas kapacitását, és fordítsanak különös figyelmet az olyan új csatornákra, mint a NEXTA, Malanka és Zerkalo (korábban TUT.BY); üdvözli a Szabad Európa Rádió/Szabadság Rádió áthelyezését és litvániai irodájának megnyitását, amely hiteles médiatudosításokat biztosít a belarusz közönség számára;

42. kiemeli az egyrészről Belarusz, másrészről a fiatalok és az EU tudományos közössége közötti kapcsolatok és együttműködés folyamatos megerősítésének fontosságát; üdvözli, hogy az EU pénzügyi forrásokat különített el annak érdekében, hogy oktatási lehetőségeket biztosítson a belarusz diákok és szakemberek számára, különösen az EU4Belarus MOST+ („az emberek közötti célzott mobilitási rendszer”) projekten keresztül; elvárja, hogy ez a támogatás folytatódjon, és hogy a belaruszok jelentős mértékben részt vegyenek az olyan uniós programokban, mint az Erasmus+ és a Horizont Európa; felszólít továbbá a belarusz független felsőoktatási intézmények, köztük a vilniusi Európai Bölcsészettudományi Egyetem folyamatos támogatására;

43. kitart amellett, hogy az uniós pénzügyi támogatás jelentős részét továbbra is olyan rugalmas és pártatlan uniós mechanizmusokon keresztül kell előirányozni, mint például az Európai Demokrácia Alapítvány (EED), amely biztosítaná a civil társadalmi szervezetek, a független médiaorgánumok és a demokráciapárti csoportok számára a megfelelő célirányt és elszámoltathatóságot; felszólít arra, hogy Belaruszon belül és kívül biztosítsanak több alacsony küszöbértékű finanszírozást a nem kormányzati szervezetek számára; javasolja, hogy a Demokráciáért Európai Alapítvány szenteljen nagyobb figyelmet Belarusznak, míg a tagállamoknak több eszközt kell biztosítaniuk a Demokráciáért Európai Alapítvány számára a belarusz demokratikus erők támogatásához;

44. támogatja az előkészületeket egy EU által vezetett nemzetközi donorkonferenciára, amely a belarusz demokratikus erőket hivatott támogatni; felhívja az EU-t, hogy operatív szinten működjön együtt a belarusz demokratikus erők képviselőivel annak érdekében, hogy befejezhessék az azon ütemterv elfogadása irányuló munkát, amelynek célja egy 3 milliárd EUR összegű gazdasági és beruházási csomag végrehajtása, amely csomagot a Bizottság már előirányzott a belarusz nép demokratikus törekvéseinek valóra váltása érdekében; politikai párbeszédre szólít fel az EU és a belarusz demokratikus erők között annak érdekében, hogy közös jövőképet alakítsanak ki az említett támogatási tervvel kapcsolatban; hangsúlyozza, hogy érdemi nyilvános vitára van szükség annak érdekében, hogy a közvélemény támogassa a jelentős uniós szerepvállalást;

45. aggodalmát fejezi ki a 2024-es belarusz parlamenti és helyhatósági választások átláthatósága, szabadsága és tisztességessége kapcsán, különös tekintettel a politikai pártokra vonatkozó új jogi korlátozásokra és a Központi Választási Bizottság azon nyilatkozataira, amelyek megkérdőjelezik a nemzetközi választási megfigyelés fontosságát és az EBESZ Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatalának szerepét; elítéli az ellenzéki demokratikus pártok tevékenységeire vonatkozó elviselhetetlen feltételek megteremtését és azok korlátozását Belaruszban; különösen elítéli az új, 2023 februárjában elfogadott, politikai pártokról szóló, törvényt, amelynek célja egyértelműen a demokratikus erők tevékenységének akadályozása és visszatartása azáltal, hogy további korlátozásokat vezet be, és kötelezettséget ír elő az Igazságügyi Minisztériumban való nyilvántartásba vételre vonatkozóan; úgy véli, hogy ez a törvény szándékosan megpróbálja hivatalosan felszámolni a demokratikus pártokat és megakadályozni őket abban, hogy részt vegyenek a 2024-es parlamenti választásokon, és végső soron a rezsimmel szemben álló bármely politikai párt de facto betiltásához vezet; felszólítja a tagállamok nemzeti politikai pártjait és az európai politikai pártokat és alapítványokat, hogy fejlesszék tovább a belarusz demokratikus politikai pártokkal folytatott együttműködésüket és azok támogatását;

46. felszólítja a belarusz demokratikus erők vezetését, hogy tartsák fenn az egységet, és továbbra is alkalmazzanak innovatív módszereket a belarusz nép tájékoztatására és bevonására, különösen az országon belül annak érdekében, hogy fenntartsák a demokratikus változásba vetett bizalmukat és hitüket, és mozgósíthassák őket a közelgő választásokon;

o

o o

47. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az Egyesült Nemzetek Szövetsége emberi jogi főbiztosának, az Egyesült Nemzetek Szövetsége főtitkárának, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek az Európa Tanácsnak, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezetnek, a belarusz demokratikus erők képviselőinek, a Nemzetközi Vöröskeresztnek, a Nemzetközi Olimpiai Bizottságnak, az Európai Labdarúgó-szövetségnek, a Nemzetközi Labdarúgó-szövetségnek, a Nemzetközi Jégkorongszövetségnek, az Nemzetközi Teniszszövetségnek, az ATP-nek, a WTA-nak, valamint a Belarusz Köztársaság de facto hatóságainak.